

نشست "نقد نظریه سخت‌افزاری بودن جبهه مقاومت" برگزار شد

نودمین نشست علمی پژوهشگاه مطالعات تقریبی با موضوع "نقد نظریه سخت‌افزاری بودن جبهه مقاومت" با استفاده از کارشناسی دکتر محمدصادق کوشکی، استاد دانشگاه و تحلیلگر مباحث سیاسی در تاریخ ۱۴۰۳/۱۱/۱۳ در پژوهشگاه مطالعات تقریبی برگزار شد.

باسمه تعالی

کرسی آزاداندیشی نقد نظریه سخت‌افزاری بودن جبهه مقاومت

نقد زمانی معنا پیدا می‌کند که یک ساختار نظری با زیرساخت‌های مشخص وجود داشته باشد. اما در مواردی که چنین ساختاری بی‌ریشه است، نیازی به نقد احساس نمی‌شود. نظریه‌ای که ریشه‌دار است، حتی اگر نادرست باشد، به خودی‌خود فرو نخواهد ریخت و نیازمند نقد است.

سؤال این است که آیا نظریه سخت‌افزاری بودن جبهه مقاومت ریشه‌دار است یا خیر و آیا نیاز به نقد

برخی افراد و تحلیلگران بر این باورند که «جبهه مقاومت» تنها یک مجموعه نظامی است. این تصور به چند دلیل شکل گرفته است:

تمرکز بر فعالیت‌های نظامی به‌ویژه اسرائیل و گروه‌های تروریستی؛
دسترسی به تسلیحات و تجهیزات؛

وجود ساختارهای نظامی منظم و آموزش‌های نظامی برای نیروهای مختلف؛
حمایت‌های نظامی از سوی کشورهایمانند ایران؛

حضور جبهه مقاومت در چندین جنگ و درگیری، به‌ویژه در لبنان و سوریه؛

عدم توجه بسیاری از تحلیلگران به ابعاد غیرنظامی یعنی ابعاد اجتماعی، فرهنگی و سیاسی جبهه مقاومت؛

عدم توجه بسیاری از تحلیلگران به نقش مردمی در جبهه مقاومت؛

رویکرد رسانه‌ها و تصویرسازی رسانه‌ای و تمرکز بر فعالیت‌های نظامی جبهه؛
تحلیل‌های سطحی.

جبهه مقاومت زاییده انقلاب اسلامی ایران است. پس بهتر است قبل از پرداختن به جبهه مقاومت ابتدا چند جمله درباره انقلاب اسلامی ایران بگوییم تا با شناخت ریشه جبهه مقاومت با جنس آن آشنا شویم.

اندیشه انقلاب اسلامی

بیش از دو دهه قبل، آنتونی گیدنز، چهره مشهور جامعه‌شناسی در اروپا و آمریکا، در کتاب «جامعه‌شناسی» خود به روایتی از انقلاب ایران می‌گوید: قبل از انقلاب ایران، جهان به سمت کنارگذاشتن دین از زندگی خود حرکت می‌کرد، ولی این انقلاب مسیر بشریت را تغییر داده و به سمت زیست و حیات دینی سوق داده است. تافلر، نویسنده‌ای در حوزه رسانه، در کتابش به نام «پاور شیفت» می‌گوید: ایران نه تنها مرزهای سیاسی و جغرافیایی، بلکه مرزهای اندیشه بشری را تغییر داده است. ریچارد نیکسون در سال ۶۴ گفت که انقلاب اسلامی ایران طوفانی را در جنوب (در ادبیات توسعه: جنوب به ملت‌های تحت سلطه یا مستضعف در برابر کشورهای سلطه‌گر گفته می‌شود) برانگیخته که هیچ‌کس قادر به مهار آن نیست.

این تعبیر به وجود قدر متیقنی اشاره دارند که بین آن‌ها مشترک است. در اکثر این تعبیر، انقلاب

ایران به عنوان یک اندیشه شناخته می‌شود که دارای آثار سیاسی و غیرسیاسی است و در واقع به چندبعدی بودن آن اشاره دارند.

برخی به این اندیشه به عنوان پدیده‌ای ریشه‌دار در باورهای دینی نگاه می‌کنند و برخی آن را فارغ از دین می‌دانند. (اندیشه) محصول ذهن بشر است، ولی (باور دینی) محصول دین و وحی است. فارغ از نگاه‌های متفاوت به انقلاب اسلامی، ویژگی‌های میدانی آن ما را به شناخت بهتری می‌رساند.

ایجاد اقتدار و قدرت

ویژگی خاص این اندیشه ایجاد اقتدار و قدرت است. به عنوان نمونه از جمله گروه‌های منسوب به انقلاب اسلامی ایران، حزب‌الله لبنان است. می‌بینیم که در مدت ده سال مقابله حزب‌الله لبنان با اسرائیل، تعداد شهدای حزب‌الله فقط هزار نفر بودند با این حال توانست رژیم صهیونیستی را از لبنان بیرون کند. معلوم می‌شود که این یک مقابله نظامی صرف نبوده است؛ بلکه بخش اندکی از آن نظامی بوده است و عقب‌نشینی اسرائیل به دلیل به دلیل خودباوری و قدرت ایمانی نیروی حزب‌الله بوده است؛ هم‌اوردی با انسانی که خودباور شده است ممکن نیست و دشمن ناگزیر از عقب‌نشینی است. یمن تا سال ۲۰۱۰ یک کشور یکپارچه و ضعیف بوده که متکی به کمک‌های مالی سعودی و استقرار خارجی بوده است. در سال ۲۰۰۹، روزی یک ساعت آب لوله‌کشی داشت که غالباً قابل‌آشامیدن نبود. جنگ ۲۰۱۴ تا سال ۲۰۲۲ ادامه پیدا کرد و در این جنگ که توسط امارات و عربستان علیه یمن صورت گرفت، حداقل تأسیسات و زیرساخت‌ها از بین رفت. یمن به دوپاره تقسیم شد؛ پاره پرجمعیت و کم وسعت و یک پاره دیگر وسیع و کم‌جمعیت. قسمت پرجمعیت و کم وسعت آن در اختیار انصارالله قرار گرفت و دچار قحطی و مشکلات فراوان شد. با این حال، می‌بینیم اقداماتی را انجام می‌دهد که جمهوری اسلامی ایران هم انجام نداده است، مانند حمله به ناوهای جنگی آمریکا. بیش از یک سال است که باب‌المنندب را بسته نگه داشته و با ناوگان آمریکا و انگلیس مبارزه کرده است. به اسرائیل موشک زده و هنوز شکست نخورده است.

چگونه این اتفاق افتاده است؟ برخی می‌گویند کمک‌های ایران باعث شده است. اما این سؤال مطرح می‌شود که چرا ایران خودش این اقدامات را انجام نمی‌دهد؟ در واقع، اندیشه مقاومت، انسان یمنی را متوجه قدرت خودش کرده است. پس نقش ایران چه بوده است؟ نقش انقلاب اسلامی ایران، قدرتمندسازی انسان‌های دیگر است.

رشد در ابعاد مختلف

این توانمندسازی فقط در حوزه نظامی نیست. مثلاً در لبنان، هزینه فراوانی صورت گرفت تا پیروزی انتخابات با جناح ۱۴ مارس بر علیه حزب ا[ی] باشد، ولی نتیجه برعکس شد و حزب ا[ی] پیروز انتخابات گردید. برای هر ۱۰ هزار دلار هزینه کردند، ولی جواب نگرفتند. این در شرایطی بود که ایران در بحبوحه مشکلات اقتصادی در دوران روحانی بود و پایین ترین مساعدت را به حزب ا[ی] داشت. بدون پول و رسانه و مساعدت خارجی، توانستند در حوزه سیاسی و اقتصادی پیروز شوند.

در شمال یمن، قیمت ارز دارای ثبات است، ولی جنوب یمن که خارج از تسلط انصارا[ی] است، ارز دچار بی ثباتی است، درحالی که پول سعودی و اماراتی به آن تزریق می شود و بانک مرکزی نیز در جنوب مستقر است.

همه این شواهد بیانگر این است که انقلاب اسلامی جبهه مقاومت را شکل داده است و آن هم از طریق ایمان به خدا و شناخت توانمندی های خود بوده است. این امر موجب شده که انسان دست به کارهایی بزند که تا قبل از این اندیشه، دست نیافتنی بود.

با نگاه به ماهیت محور مقاومت، درمی یابیم که بنای آن ارسال اسلحه نبوده، بلکه تغییر باور انسان ها به جهان و خود بوده است. مصداق این تغییر باور را می توان در عرصه های نظامی، سیاسی و اقتصادی مشاهده کرد. پس این پدیده یعنی جبهه مقاومت، یک نرم افزار است نه سخت افزار. اینکه بگویند جبهه مقاومت یک پدیده نظامی است، ناشی از یک نگاه سطحی و بدون ریشه است.

آیا درست است بگوییم؛ یمن به خاطر اینکه چیزی برای از دست دادن ندارد و معارض داخلی نیز ندارد، و از سوی مساعدت های ایران را هم داشته، این رو توانسته است در برابر آمریکا و اروپا و اسرائیل ایستادگی کند؟

جواب؛ نه درست نیست؛ زیرا صرف نداشتن، موجب قدرت نمی شود. هرچند عرفاً داشتن موجب قدرت است، اگر این گونه نبود، اوگاندا باید از آمریکا قدرتمندتر باشد. همچنین، اگر اقتصاد یا زیرساخت ندارند، ترس جان که باید داشته باشند. منطلق ایران نیز در بدو انقلاب این نبوده که زمانی خواهیم زد که او نتواند بزند. در ابتدای انقلاب، اما فرمود بزنید، آمریکا هیچ غلطی نمی تواند بکند.

آیا نمی توان گفت که شجاعت یمنی ها ناشی از اعتقاد و باور مذهبی زیدی ها است؟

جواب: این که باور زیدی یمنی‌ها باعث این قدرت‌نمایی شده است نیز بی‌راه است، زیرا باور زیدی در طول هزار سال وجود داشته است. چرا تاکنون این اقتدار را به وجود نیاورده بود؟ اندیشه زیدی می‌تواند جنگجو آفرین باشد، ولی اقتدار آفرین نمی‌تواند باشد.

عملکرد جمهوری اسلامی ایران در انتقال این اندیشه چگونه بوده است و در چه مرحله‌ای است؟

جواب: عمده انتقال این اندیشه به سایرین ساختارمند و آگاهانه نبوده است. چه بسا اگر در قالب یک بسته تبلیغی ارائه می‌دادیم، اساساً نمی‌شد. ولی کسانی مثل شهید نیاسر که برای تعلیم نظامی به یمن رفته بودند، به گونه‌ای عمل کردند که برای بزرگداشت ایشان یمنی‌ها مجلس باشکوهی برگزار کردند و از محاسن رفتاری و مسلک زندگی ایشان گفتند و او را ستودند. در واقع، بسیاری از تعلیم اندیشه را همین بزرگواران با سیره عملی خود انجام دادند.

جمهوری اسلامی و انقلاب اسلامی

بین جمهوری اسلامی و انقلاب اسلامی تفاوت است. جمهوری اسلامی مانند طبیب است و انقلاب اسلامی علم طب است. ممکن است پزشکی حاذق باشد یا نباشد، ممکن است خطا کند یا نکند، ممکن است سهل‌انگاری کند یا نکند، ولی علم طب در ذات خود مبرای از خطا و تساهل است. جمهوری اسلامی مانند کوزه‌ای دارد که از دریای انقلاب اسلامی سهمی برداشته است. جمهوری اسلامی یک پدیده انسانی است که مانند سایر پدیده‌های انسانی دیگر دچار قوت و ضعف در موضوعات مختلف است و به عنوان یک عضو از سازمان‌های بین‌المللی است که قوانین بین‌المللی را پذیرفته است.

اما هر جا که اندیشه انقلاب اسلامی را عمل کرده، پیروز شده است. مثلاً در زدن گلوبال‌هاوک که در آب‌های بین‌المللی زده شد، محکم ایستادیم و گفتیم حق داشتیم و آمریکا هم نتوانست عکس‌العملی نشان دهد. یا در قضیه توقیف کشتی انگلیسی در تنگه هرمز در مقابل توقیف کشتی ما توسط انگلیس، توجیه سیاسی نداشت که این کار را بکنیم؛ ولی همان‌گونه که آنها نقض قانون کردند، ما هم نقض قانون کردیم و با اندیشه انقلاب اسلامی دیگر درگیر ترس نشدیم. اما جایی که خارج از اقتدار عمل کرده باشیم، دچار خسران شده‌ایم.

راهکار نشر و ترویج انقلاب اسلامی چیست؟

گام اول شناختن انقلاب اسلامی است. انقلاب اسلامی به تعبیری در بهمن ۵۷ پیروز شد و همان جا خاتمه یافت. در واقع انقلاب اسلامی یک اندیشه است در ظرفیت‌های مختلف: زمانی در ایران، زمانی در لبنان، زمانی در یمن و زمانی در غزه. این شناخت، راه‌های ترویج را به ما نشان خواهد داد.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

